

S Z A R V A S

T Á R S A D A L M I é s S Z É P I R O D A L M I L A P.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagytemető utca 519 szám	Megjelenik hetenkint kétszer, vasárnap és csütörtökön reggel. Előfizetési ár: Egész évre 5 frt — kr — Félévre 2 frt 50 kr Negyed évre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.	Hirdetések árszabályszerint vétetnek fel Egyes számok kaphatók: Lővenfeld Soma és Kalmár Dániel kereskedésében.
Sápszky Zs. könyvnyomda		

A tél.

Milyen szerencsés emberek azok, kik nem ismerik a telet. Hol a hőmérő zero pontja hiában szerepel a Reamur vagy Celsius scálán, odáig ugyan a higany soha sem száll le. Örökös tavasz virul a tájakon s az ember akár keresztbe tett kezekkel nézheti a természet nagyszerű lenyezetét. Hol kellős aratás jutalmazza a munkás kezét. Mig nálunk a fagyaló tél mindent megdermeszt, az alatt ott a mi nyarunk terményei díszlenek, s a mi tavaszunk nyitával, ők az első aratás gyümölcseit élvezik. S mikor beáll nálunk a nyár, akkor ott a délszaki zamatos gyümölcsök, értékes fűszerek vegetatiója indul meg s ősz fele megadja második s még értéke- sebb termésüket. Az első aratásban a gabonancmüek búza, árpa, köles, rizs, a másodikban ezukornád, kávé, datolya, bors és száz egyéb délszaki növény örvendezteli meg az ember szívéit.

Mi csak egy aratásról tudunk, s

ez sem fizeti ki magát mindenkor. Aztán beáll a tél, a drága tél. Jól meg kell vizsgálni a ház ajtait, ablakait, nehogy valahol nyílást hagyjunk az éjszaki süvítő szélnek, mely csont'á fagyaszt mindent. Jól át kell néznünk a ruhát, hogy elég meleg legyen, erős legyen, viznek, fagynak, szélnek ellen állani tudjon. A fás kamara is ellegyen látva fával, szénnel, hogy a szobák levegőjét heteken át folyton mesterséges melegben tudjuk tartani. Aztán az éléstár is mindenkor készen álljon nagyobb mértékben mint nyáron, hogy erős étvágyunkat mindenkor kielégíteni tudja. Mind ez sok pénzbe kerül, azért olyan drága a tél.

De drága a tél csak annak a ki szegény. A jómódú ember kineveti a tél erőlködését, rajta ugyan ki nem fog. A gazdag emberre nézve nincs rossz időjárás, azt csak a szegény ismeri. Az érzi csak igazán, hogy a tél drága, a ki nem képes magát és gyermekeit a téllal daczó jó öltözettel ellátni, kinek szobái a fagy pontig hülnek ki, s élés tára üres.

Didergő gyermekei hiába esengnek jó táplálék után, száraz kenyérből is alig jut. Az özvegyeknek drága a tél, kiknek nincs kenyérkereső férjök. Az árváknak drága a tél, kik mostoha kézből kapják a kegyelem-kenyeret.

Sötét talán a kép, melyet rajzolunk, a képzelet játszik velünk, az alföld áldott, térein nálunk nincs is talán igazán szegény ember?

Van csak meg kell látni!

A közoktatási törvény értelmében az előjáróságok tartoznak szigoruan felügyelni arra, hogy minden szülő gyermekeit iskolába felküldje. Mennek is az intő czédulák, zarándokolnak is a felidézettek s hányszor halljuk a szülők ezt a választát: »felküldeném gyermekeimet az iskolába, de nem küldhetem, mert nincs ruhájuk.« Az ilyen embernek drága a tél!

Sok esetet hozhatnánk fel, de legyen elég ennyi.

A társadalom módosabbjainak erkölcsi kötelességük ilyen bajokat észre venni s azokon tehetségök szerint segíteni.

T Á R C Z A.

Azt kérdezed...

*Azt kérdezed mi szép rajtud,
Szókr hajad, piros ajkad?
Fehér arcod, kökény szemed?
Engedd hát, hogy megnézzelek!*

*A világon nincsen ékszer
Csillogóbb, mint ez akékszem;
Fürödnek párja nincsen
Oh engedd, hogy megérintsem!*

*Nincs a földön több ily termet
Engedd, hogy megöleljek,
Nincsen több ily piczi ajak,
Engedd, hogy megcsókoljalak!*

*Soh'sem láttam olyan szípet,
Mint a milyen a te képed!
Hogy mi a szép rajtud szentem,
Ime lásd megénekeltem.*

R.

A betyár Petőfi költeményeiben.

Nagy költők jellemző sajátága, hogy ott is találnak feldolgozni való anyagot alkotásaikhoz, a hol más közönséges hangzó csak a semmitmondó, prózai valóságot látja a maga leplezetlen mivoltában. A felföld regényes változatait, a hérezekek völgyet, erdőt, patakot például mindenki sokkal költőibb tárgyakká gondolná mint a kiellen, egyhagú síkságot. Olvassa csak el az ember Petőfinek az alföldet diesítő költeményeit s mi más lesz mindjárt előtte az a semmitmondó síkság. Így van ez a jellemfestésnél is. Vajjon lehet-e egy elzülött, Isten- embert nem ismerő gonosztevőt úgy festeni elénk, hogy mi azt az embert szánjuk és csaknem készek vagyunk meg is bocsájtani neki? Petőfi megadja rá a feleletet. Ő a mindenki által félt, rettegett s mindenki által megvetett betyárból egy oly alakot teremtett költészetében, a kivel önként megosztjuk érzelmeinket, a kivel nevetünk és sirunk s aki ekként rokonszen- vünket is megnyeri.

De lássuk csak miként rajzolja a betyárt Petőfi egyes költeményeiben.

A »Mint a porszem szélvész fuvatán»

kezdetű és című költeményében a betyár egy lovat lop. Amint vágat vele a síkságon, a ló gazdája észreveszi a lopást s bosszúsán rákiált, A betyár lóhátról ekként vigasztalja a gazdát:

*Sohse búsuljon kend, gazduram,
Hiszen uyis elég lova van;
Hejh! csak egy szívet birt e kebel
Azt is a kend lánya lopta el!*

A betyárnak is van szíve, az is szeret és a nem viszonzott szerelem annak szívében is fájdalmat kelt.

Vajjon felkölti-e bennünk a megvetést a tolvaj iránt e kis költemény, a hol egyrészt a humoros ötlet (kölesönös lopás) másrészt e fájdalmasan hangzó panasz uralja érzelmeinket?

Számos költeménye van Petőfinek melyben a betyárról egy két sorban megemlékszik. Ha az alföldről a pusztáról stb. ír, a begyár alakja mindig ott lebeg szemei előtt s előszeretettel rajzolja annak szenvedéseit:

*Betyár embernek jó tanyája nincs,
Mindenfööl csörög rá rab'lincs;*

— Italmérők figyelmébe. Kunszent-Márton város tulajdonát képező Nagyvendégfogadó, a «Muszáj» koresma, a vásártéri hormérő helyiség és a p. mesterszá-
ásicsárda 5 hold földdel Nov. 23-ikán bé-
re fog adni.

— Uj mázsáló. A városházán lévő jószágmáza használata beszünttetett, mivel szakértői vélemény szerint hibás. Az előjáróság Budapostról 2 alkalmas mázsá-
lót rendelt, mely a gyáros értesítése szerint decz. hó 1—7-ik napjai között megérkezik.

Eltűnt fiú. Horváth Miklós orosházi illetőségű 18 éves vékony nyulánk természetű, vékony hosszás arcú, sárgás szemű, barna hajú és szemöldökű, rendes orru és szájú, bajusztalan fiú balkarján égési sebbel, eltűnt. Öltözete: szürke tr. nadrág, kekposztó mel-
lény, szürke szövetkabát, uj kalap és eszima. A ki valamit tudna felőle, az előjáróságnál bejelentheti.

— Csabai vásár. A csabai vásár f. évi deczember 2, 3 és 4-ik napján tartatik meg; és pedig a szarvasmarha-, juh-, sertés-
vásár decz. 2-án, a lovasár decz. 3-án, a kirakodó vásár decz. 4-én.

— Késelő testvérek. Litauszki István és Samu testvérek már régebb idő óta ez-
vakodtak egymással. Egy házban laktak, de sohasem tudtak békésen megférni egymás-
sal. F. hó 15-én valami felett ismét össze-
ezivódván Litauszki Samu állítólag késsel fenyegette testvérét és egy disznóelő kést egész este eszimaszarába hordott. Este 8 órakor a Demesák János-féle pálinkafőző helyiségében ismét összekerült a két testvér, itt is szóváltásba keveredtek és ekkor Litauszki István az öccse eszimaszarából a kést kirántván, öccse hátán négy súlyos szúrást ejtett és a fejébőlét összevagdalta. Litauszki Samu jelenleg ágyban fekvő beteg, sebe azonban nem életveszélyes.

— Iparosok és gazdák figyelmébe. Jász-
nagy-Kún-Szolnok vármegye járványbizottsága az országos vásárok tartását további

fenyegetéssel kényszerítette rá pénzük átadásra s csak ha ellenállást tapasztalt nyult fegyverrehez. A kevésbé tehetőseket nem bántotta.

Ha gazdag utas jött, Marczí így kiáltott:

Ide az erszényed, ha nem kell halálod:

Ha szegény utas jött, ezt mondta szívesen:

Nesse az erszényem s üljön meg az Isten.

Ilyen a betyár Petőfi költeményeiben. Ha valaki figyelemmel elolvassa Petőfi köl-
teményeit elejétől-végig esodálkozni fog magán, hogy annyi költői szépségekben bő-
velkedő vers került el eddig figyelmét melyet tánesak azért nem olvasott el, mi-
vel senki sem dicsérte előtte, s nem vett fáradságot magánuk, hogy a vastag köte-
tekben rejlő szebbnél-szebb költeményeket maga keresse fel. Ija! Így olvassák a köl-
teményeket nálunk. Míg egy idegfeszítő regény fereznek ezer meg ezer olvasója akad, addig nemzeti költészetünk classicusai a lomtarban hevernek olvasatlanul. Vegye valaki kezébe az egyes könyvtarak napló-
ját, melyben a szórakozás, vagy tanulma-
nyozás végett kiadott könyvek jegyeztetnek be s igazat fog adni nekem.

Ráspoly.

rendelkezésig az egész megye területére nézve betiltotta.

— Szimbalomjáték. Horn Nussin ezim-
balom művész a «Sas» vendéglőben tegnapi előadást tartott.

— Tűz. Konstantinovic György Pap-
dülői lanyáján tűz ütött ki f. hó 15-én, két kukoricza kúp égett le s a tanyai épü-
letet az összesereglett szomszédok csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták megmenteni.

— Fogorvos. Kovács J. fogorvos, ki már több ízben volt városunkban, s a hozzá-
fordulók teljes megelégedését vívta ki e hó folyamában rövid időre városunkba érkezik. Közönségünk figyelmébe ajánljuk e fogor-
vost, ki nek lakása a »Bárány» vendéglőben lesz.

H U M O R.

— Jaj kedves orvos ur vége-
van! Nem használt az orvosság semmit; meghalt szegény feleségem. — hej pedig hát úgy megráztam, hogy csakugy kékült-zöldült bele; még sem használt.

— Mit? Kit ráztál meg!?

— Kit? a feleségemet; hiszen a dok-
tor úr mondta, hogy előbb jól kell meg-
rázni!...

— Két vén asszony a vasúti kocsikban az ablak végett veszekedik. Az egyik kia-
akarja nyitni, a másik meg nem engedi.

— Ha a kalauz az ablakot kinyitja rögtön meghalok,» szól az egyik.

— Ha pedig még sokáig zárva marad, ebben a nyomott levegőben a szél üt meg engem!» mondja a másik.

A kalauzt a két asszony annyira za-
varba hozza, hogy nem tud mit tenni és mit eszelekedni.

A kocsiban ülő egyutas a következő jó tanácsot ad, a kalauznak:

Nyissa előbb ki az ablakot, kedves, akkor meghal az egyik; azután pedig esukja be, s akkor a szél üti meg a másikat, és ily módon mind a kettőtől meg leszünk szabadítva és béke lesz.

Egy leányka bement egy cukrászboltba és ott egy csésze kávét kért. Adták neki a kávét, és miut szokás, egy pohár vizet hozta. A falusi leány elgondolkozott, mert nem tudta, mire való ez a pohár víz. Vegre kitalálta a nyitját: kiitta a kávét, aztan fogta a vizet és tisztára mosta vele a csészét, kifizette a kávé arát és eltávozott.

Egy hivatalosolga az iránt tett panaszt az elnöknek, hogy ot N. törvényszéki bíró a felek jelenlétében szárnak nevezte. Tudja mit — mondja az elnök — pörölje be a bírót, hogy merte a hivatalos litkot elárulni.

A. Nézze kérem azt az urat, a ki ott loyagol, ezelőtt tész évvel, mikor városunk-
ba jött, nem volt egyebe pár rongyos nad-
rágnál — és most millióval rendelkezik.

B. De ugyan kérem, mit csinálhat az a ember millió rongyos nadrággal.

Közigazdaság.

A szarvasi idej szűrt eredménye. Váro-
sunkban 568 kat. hold terület van szőlővel beültetve: Ebből 1892-évben ültetett 10,

1892-ik év előtt ültetett és teljes termésbe-
még nincs 29. elvénült szőlő 109, phylloxera-
lepelt de még többé-kevésbé termő szőlő-
lők területe 420 hold; 1892-ik év összesen
must termelt városunkban 205 30/100 hec-
toliter. A szüretkor eladatott 117 hectoliter
must. A termelt mustból 185 hectoliter bor
készült. Árak: Ujbor 20 kr. Óbor 36 kr.
Egy kilogramm szőlő ára 24 kr. Megjegyezzük,
hogy az 1892 év folyamán szőlőnket egy iz-
ben jég verés érte 135 kat. hold területen.

Köröztetések. Aszódí Imre szil-andrási
lakos egy darab 7 hónapos pej kanéza-
csikója, Varva Pál endrődi lakos kondorosi
tanyájáról 8 darab 7 fehér 1 vörös színű
oldalán U bélyeggel elátott birka, Kaiser
Ádám mező-berényi lakosnak egy 123 cm.
magas jegy bélyegtelen 6—7 éves poni lova
megnőtt. Feltalálás esetében a bitang
jószágok a községi előjáróságnál bejelen-
tendek.

Az eperfatenyésztés. Reiszig Ede Békés-
vármegyének volt főispinja és kormány-
biztosa a munkások sorsán enyhítendő
megyénkben a selyemtenyészést akarta meg-
honosítani. S mivel a selyemtenyészés eperfa-
nélkül nem képzelhető a községi előjáró-
ságokat utasította, hogy az eperfatenyész-
tés érdekében mindent elkövessenek. Előjáró-
ságunk meg is tette a maga kötelességét a
menyiben a népkertben egy helyet kijelölt
az eperfa számára, s ott azok ültetése már
régebben meg is történt. Hiszük hogy az
új főispin Tallián Béla. Reiszignak ezen
praktikus gondolatát nem fogja figyelmen
kívül hagyni mert a selyemtenyészés meg-
honosítását a szegény munkásnép érdeke
követeli.

Lapunk e rovatában közöljük a selyem-
tenyészés első feltételének, az eperfa ne-
velésnek módjait, s felette örven lenénk ha
e tekintetbe az érdeklődőknek némi szolgál-
latot tennénk.

Mind a fekete, mind a fehér gyümölcsű
eperfa levelei egyinánt jök a selyemhernyó
táplálására: mégis leginkább ezt szokták,
szaporítani, leveleit jobb tápláléknak tart-
ván. — A szaporítás többféle. Ilyen a) a
dugványozás: de ez — minthogy ezzel leg-
inkább csak a beteg fák száma szaporodik
— nem ajánlható. b) A homlitás. Ez abban
áll hogy az eperfa törzsét kurtára vágjuk
és tövére sok hajtást engedünk nőni s
ezen hajtások végeit a földbe temetjük
(lehomlitjuk.) hol az eltemetett vesszők gyö-
keret hajtván, legfeljebb 2 év alatt az anya-
törzséről levághatók és kiültethetők c.) A
kétféle magvetés, midőn t. i. vagy érett
epret vagy csak a magvát vetjük el.

Az érett epret júniusban kell elvetni
s kikelésig a földet rajta folytonosan ned-
vesen kell tartani. A faeszkák őszre olyat
nőnek, hogy a telet is kiállják, kivált ha
egy kevés szalmát hintünk rajok.

Eper-magra ugy teszünk szert, hogy
júniusban a jól megérett fehér epret össze-
gyűjtjük, aztan rostában egy dézsa víz fölé
helyezzük s addig dörzsöljük a rostán az
epret, míg magva a vízbe hull, aztan a
vizet a magról leöntjük s uj meg uj
töltünk rá, míg a mag teljesen kimosva
mínes: ekkor árnyékos helyen kiterítve
megszáritjuk s tavaszig szellő helyen, —
padlason, kamrában, — kifüggesztjük egy
zaeszkóban.

Azon földet pedig, hová az eper magot vetni akarjuk, míg őszel jó mélyen fölássuk, tavasszal vele ugyanezt teszszük, aztán elgerébéljük; sőt ha a föld agyagos, — homokkal, porhanyó trágyával vagy kerti földdel is vegyítjük. — A magágyat eként leginkább napos helyen, tóvábbá kut mellékén vagy víz mellett készítjük el, hogy a locsolás könnyű legyen.

Ápril végén vagy május elején, midőn már a fagytól nem igen lehet tartani, előveszszük az eper-magot, aztán 2—3 nap sós vagy trágyaleveles vízben áztatjuk, majd ezt leöntvén róla, egy tálban homokkal vagy hamuval jól összedörzsöljük, hogy könnyen hinthető legyen. Ekkor a már elkészített földön 63—64 ctmtrnyire, zsinór mellett sorokat húzunk s azokat kis kaával 2—3 ujjnyi mélyen felkapáljuk s a homokos vagy hamvas magot — nem nagyon sűrűen — a barázdába vetjük, aztán betemetjük s lapáttal vagy nyírág seprővel a földet rajta lágyan leveregetjük, elébb a sorokat vesszőcskével megjegyezzvén. E magágyat aztán öntözöljük.

Az eperfa 2 világos-zöld levelével 2 hét alatt kibuvik, aztán folytonosan öntözni s gyomlálni kell, hogy a gaz el ne nyomja; a gyomlálást, mihelyt a fácskák 2—3 hüvelyk magasra nőttek, a kapálás váltja fel. Az elvetést követő tavasszal, a fácskákat a magágyból a faiskolába ültetjük ki. E célra a földet még őszszel egy jó ásó nyomnyira fölássuk s úgy hagyjuk; tavasszal pedig a fácskákat zsinór mellett, egymástól 31 ctmtrnyi távra kiültetjük oly formán, hogy gyökereiket éles késsel 5—7, ctmtrnyire megkurtítjuk, szárukat is elvágjuk legfeljebb 2—3 rügyet hagyván rajtuk. Az így jól lecsontkázott fácskának gyökereire a földet is jól oda nyomjuk, felül pedig lágyan hagyjuk azt, hogy a víz és eső könnyen lejutthasson. Junius 20-ka körül a fácskákat megmetszük s csak egyetlen szárat hagyunk nekik. Metszéskor a fácskákat tövüknél lefele nyomjuk, hogy a földből ki ne jöjjenek. Az így elültetett fácskákat, évenként 4-szer 5-ször meg kell kapálni s minden tavasszal megmetszeni. A magágyban hagyott apróbb fácskák más tavasszal követik az előbbieket az iskolába. A 2-ik év tavaszán párosítani is szokták az eperfákat, hogy annál dúsabb leveleket hozzanak.

Heti piac.

Szarvas, 1892. november 15-én

Feljegyzéseink a következők:

Buza legjobb 7.20 középszerű 7 frt
Árpa, legjobb 5. Zab, legjobb 4.50. Kukorica 4.40. Széna 3.—. Szalma 1.—. Készén 1.20. Marhabús —.56 és —.48. Juhus —.32 Sertéshus —.48. Szalonna —.50. Disznózsír —.56. Napszám árak. Egykét lovas napszám 2 frt 50. Férfi ellátással 40. Ellátás nélkül 50 kr. Nő ellátással 30 kr. Ellátás nélkül 40 kr. Gyermekek ellátással 20 kr. Ellátás nélkül 30.

Szerkesztői üzenetek.

S. J. Mezőtúr. Nem közölhető.

K. Szontos. A címzett lapunk részére átengedte. Reméljük hogy így is jó lesz.

Paedagogus. Örvendünk a pártolásnak és biztositjuk róla, hogy főgymnasiumunk érdekeit mindig szívünkön hordozzuk.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1892. október 1-től kezdve.

Szarvas-Mezőtúr.

7401. v. 7413. v.

Szarvas indul: 9:34 d. e. 1:46 d. u.

Mező-Túr érke: 10:20 > 2:32 >

Mezőtúr-Szarvas.

7412. v. 7402. v.

Mező-Túr indul: 12:36 d. u. 5:10 d. u.

Szarvas érke: 1:22 > 5:56 >

Arad-Budapest.

601. gy. 603. sz. 605. sz.

Arad ind: 8:20 d. e. 11:18 d. e. 9:05 este

Csaba érke: 9:20 > 12:50 > 10:50 >

> ind: 9:25 > 1:15 d. u. 11:05 éjjel

Mező-Túr érke: 10:29 > 2:42 d. u. 12:49 >

> ind: 10:30 > 2:50 > 12:53 >

Szolnok érke: 11:15 > 4:04 > 2:06 >
> ind: 11:46 > 4:15 > 2:21 >
Budapest érke: 1:50 d. u. 7:25 este 5:50 regg.

Budapest-Arad.

602. gy. 604. sz. 606. sz.

Budapest ind: 1:55 d. u. 8:10 d. e. 9:30 este

Szolnok érke: 3:53 > 11:04 > 12:35 éjjel

> ind: 4:02 > 11:14 > 1:05 >

Mező-Túr érke: 4:47 > 12:17 d. u. 2:06 >

> ind: 4:48 > 12:24 > 2:09 >

Csaba érke: 5:52 > 1:48 > 3:33 >

> ind: 5:57 > 2:13 > 3:53 >

Arad érke: 6:57 este 3:45 > 4:52 reggel

Felelős szerkesztő: Mihálfai József

Laptulajdonosok:

Sápszky János és Mihálfai József.

H i r d e t é s.

6881. ik. szám
II. 892.

Közhírré tesszük hogy

ORSZÁGOS PÓTVÁS 'RUNK

november hó 18-án pénteken és 19-én szombaton

fog megtartatni. — Ezután:

Legközelebbi országos vásárunk **December hó 21. és 22-dik napján tartatik meg.**

Szarvas, november 13. 1892.

Az Előjáróság.

S Ö R É S K Á R O L Y

épület és bútort asztalos

S Z A R V A S O N

Lelkes Lajos asztalos nagytemető-uti 741 számú házában.

Tisztelettel tudatom, hogy egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

KOPORSÓ ÜZLETET

nyitottam.

Saját készítményű koporsókat díszes kiállításban

a legjutányosabb áron árusítok el.

A koporsók bevonatához a megrendelők kívánságára üzletemben készletben tartok atlaszt, többféle színben bársony bronz és szatin többféle mintákat ugyszintén más még meg nem nevezett kelmél, melyet a koporsó bevonáshoz alkalmazni szoktam. Továbbá **szemfődelek** többféle nagyságban és különféle kelméből **selyem-csipke díszszel és kiverve**, temetéshez való **függönyök, ágyterítők, gyergyatartók és gyászfátylok**:

Ugyszintén a közönség nagyobb kényelmére saját gyászkocsimmal szolgállok

gyászkocsi a nagyobb temetés alkalmával díjmentesen.

Gyászkocsim kék és fekete posztó díszbevonattal van ellátva. A temetkezést minden legapróbb kellékekkel mindenkor a közönség igényeinek megfelelően teljesítendem.

Továbbá a virág többféle neméből készletben tartok egész viasz, felviaszk, mirtus- és olcsóbb fajta virágokból és érez koszorúkat különféle nagyságban és díszben, ugyszintén a hozzá szükséges szallagokat többféle színben, arany és ezüst rojttal avagy név felírással

A megrendelőimet legpontosabb ki-
szolgálásról biztosítom

tisztelettel.

S Ö R É S K Á R O L Y

épület és bútort asztalos.